

Huisarts, patiënt en e-health: samenvatting

© 2015, Nederlands Huisartsen Genootschap, Utrecht

E-health in de huisartsenzorg staat volop in de belangstelling. E-health wordt gedefinieerd als “*het gebruik van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën, en met name Internettechnologie, om gezondheid en gezondheidszorg te ondersteunen of te verbeteren*”. Voor de huisartsenpraktijk is daarbij vooral het digitaal ondersteunde contact tussen huisarts en patiënt van belang. Zowel de Toekomstvisie 2022 van NHG en LHV als het NHG-Standpunt E-health onderstrepen het **belang van moderne dienstverlening via e-health toepassingen**.

Er is veel e-health aanbod, maar onvoldoende kennis van de kwaliteit en mogelijkheden. Nieuwe ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op, zonder dat er duidelijke kaders zijn vanuit de beroepsgroep over hoe hiermee om te gaan. De ontwikkeling en het gebruik van e-health dreigt daardoor te stagneren. Dit document is een verder uitwerking van het in 2013 gepubliceerde NHG-Standpunt e-health. We schetsen de belangrijkste e-health ontwikkelingen voor de huisartsenpraktijk, de visie van het NHG daarop en doen praktische aanbevelingen. Daarbij ligt de focus op vier soorten e-health:

- **online dienstverlening en contact** (e-consult, herhaalrecepten, digitale afspraken);
- **digitale inzage van gegevens** door de patiënt;
- **aanlevering van gegevens** door de patiënt;
- **online behandeling**.

Online dienstverlening en contact gebeurt onder meer via e-consult, online afspraken en digitale herhaalrecepten, waarbij de laatste de meest succesvolle toepassing is. Social media en videoconsults zijn ook mogelijk, maar zeker nog niet ingeburgerd. Voor goede online dienstverlening en goed digitaal contact tussen huisarts en patiënt is een digitale koppeling met het HIS cruciaal. Goede communicatie naar de patiënt over de werking van online dienstverlening en contact is nodig. Voor de huisartsenpraktijk zal het NHG enkele praktische checklists ontwikkelen die helpen bij de invoering.

Inzage in het volledige medische dossier is een recht van de patiënt. Digitale toegang tot het medisch dossier ligt in het logische verlengde hiervan. Het voornemen is dit recht in wetgeving op te nemen (Wetsvoorstel Cliëntenrechten bij elektronische verwerking gegevens). Digitale toegang tot het dossier heeft diverse inhoudelijke voordelen: het kan begrip van de ziekte, de kwaliteit van het dossier en dus de zorg ten goede komen. Digitale inzage in het huisartsendossier is in Nederland nog niet breed ingevoerd. Het NHG ziet digitale inzage niet als doel, maar als middel voor specifieke doelstellingen, zoals het ondersteunen van zelfmanagement of als hulp bij toepassingen zoals e-consult of digitale herhaalrecepten. Een gefaseerde invoering van digitale inzage is verstandig. Hierbij kan dan ook aandacht worden gegeven aan voorlichting en structurering van de gegevens die tussen huisarts en patiënt worden uitgewisseld. Het NHG zal hiervoor in samenwerking met patiëntenorganisaties een richtlijn gegevensuitwisseling huisarts/patiënt opstellen, die dit verder beschrijft.

Patiënten hebben steeds meer mogelijkheden om **digitaal medische gegevens aan te leveren** aan de huisarts. Dat kan via allerlei hulpmiddelen, zoals een app, een website aangeboden door de huisarts, of door een PGD (Persoonlijk Gezondheids Dossier). Vooral relevant zijn dan gegevens die worden

verzameld naar aanleiding van klachten, of in het kader van een behandeling of zelfmanagement programma. Om deze gegevens goed uit te kunnen wisselen is inhoudelijke en technische standaardisatie nodig. In de spreekkamer is het vooral van belang heldere afspraken te maken: welke gegevens wil de patiënt vastleggen, welke zijn voor de huisarts relevant? Hoe vaak dient dit te gebeuren? Hier afspraken over maken helpt in het uiteindelijk zinvol uitwisselen van digitale gegevens.

Behalve online dienstverlening, contact en gegevensuitwisseling rondom het medisch dossier, zijn er ook steeds meer mogelijkheden om **online behandeling** mogelijk te maken. In de GGZ is hier al de nodige ervaring mee opgedaan. Daarnaast zijn er meer onderwerpen op die manier opgepakt, zoals voedingsadviezen, stoppen met roken- en beweegprogramma's. In zijn algemeenheid is het bij online programma's van belang dat deze zijn gebaseerd op wetenschappelijk gevalideerde methoden, geschikt voor patiënten in de eerste lijn. Online behandelen/begeleiden kan goed gecombineerd worden met bestaande "face to face" vormen van contact. Optimaal is een combinatie, waarbij online en offline contact naadloos in elkaar overlopen. Een goede gegevensuitwisseling tussen het online programma en de huisartsenpraktijk (het HIS) is nodig. De behoefte aan een overzicht van kwalitatief goede online interventies, zoals voor de GGZ, is groot. In samenwerking met het Trimbos instituut wordt gewerkt aan praktische ondersteuning en kwaliteitsbeoordeling van bewezen goede interventies.

Bij elke vorm van ICT in de zorg, en zeker bij e-health is aandacht nodig voor **informatiebeveiliging en privacy**. Drie thema's zijn bij e-health vooral van belang:

- **Beveiligde gegevensuitwisseling;**
- **Identificatie en authenticatie;**
- **Verantwoordelijkheden bij opslag en uitwisseling van gegevens;**

Wat **goede e-health** is, laat zich niet in een keurmerk vatten. Daarvoor zijn de e-health toepassingen te divers en gaan de ontwikkelingen te snel. Wel zijn er algemene criteria die we kunnen hanteren bij het op waarde schatten van bestaande en nieuwe e-health toepassingen.

- De **effecten en ervaringen** met de toepassing zijn bekend;
- De toepassing respecteert de **huisarts / patiënt relatie**;
- De toepassing maakt het mogelijk **online en offline** te combineren;
- Onderdeel daarvan is dat de toepassing zeer goed **koppelbaar** is met bestaande systemen, zoals **HIS'en KIS'en**;
- **Transparantie over de aanbieder** van een e-health toepassing is nodig: wie is de aanbieder, hoe zit het aanbod in elkaar en **hoe wordt omgegaan met medische gegevens?**
- **Heldere communicatie over de e-health toepassing** is van groot belang bij de invoering in de huisartsenpraktijk. Dit maakt verwachtingen bij patiënt en huisarts duidelijk.

Er is veel behoefte aan inzicht in goede voorbeelden van e-health. Het NHG zal onder meer via de websites HAweb, Thuisarts.nl en nhg.org aandacht besteden aan dergelijke e-health toepassingen. Om de aansluiting van e-health toepassingen en het HIS te bevorderen zal in het NHG HIS-Referentiemodel aandacht worden besteed aan de koppeling van deze twee. Het gaat dan vooral om dossierinzage en het kunnen toevoegen van gegevens door de patiënt.